

Milieulaboratoria, samenwerkend in OKB, doen overheid voorstel tot aanpassing van richtlijnen voor bodemonderzoek

Op 6 oktober jl. is in De Reehorst in Ede een studiedag gehouden over bodemonderzoek en kwaliteit. Dit onderwerp leeft breed gezien de grote opkomst van deelnemers uit alle geledingen van de samenleving. De studiedag is georganiseerd door de Overleggroep Kwaliteitsstandaard Bodemonderzoek (OKB). De leiding van de dag was in handen van dr. ir. J. J. T. M. Geerards, directeur van DSM. OKB is een samenwerkingsverband van een aantal onderzoeksbureaus die zich met milieuzorg bezighouden. De aanleiding voor OKB om de studiedag te organiseren waren de problemen die zich hebben voorgedaan sinds het invoeren, door het ministerie van VROM, van de Voorlopige Praktijkrichtlijnen (VPR) voor bodemonderzoek in het begin van 1986. Vanwege die problemen heeft OKB een voorstel uitgebracht voor de aangepaste VPR.

Waarom aanpassing

Om het waarom van de aangepaste richtlijnen duidelijk te maken, is het zinvol een historisch uitstapje te maken. Sinds het begin van de jaren '80 wordt op grote schaal onderzoek gedaan naar bodemverontreiniging. Aanvankelijk betrof dit vooral inventariserend onderzoek. Sinds enkele jaren is er een toename van de saneringsonderzoeken te constateren. Een veelheid van instellingen heeft zich op deze markt geworpen zonder in het bezit te zijn van normen en richtlijnen en soms zelfs zonder adequate kennis. Het gevolg was dat autoriteiten voor de moeilijke taak gesteld werden resultaten te beoordelen en te vergelijken die op zeer uiteenlopende wijze waren verkregen. Deze toch al moeilijke taak werd soms nog verzaamd wanneer bij tegenonderzoeken geen overeenkomstige resultaten werden geboekt.

Diversiteit

Om paal en perk te stellen aan de diversiteit in de toegepaste analyse- en monsternamen-methoden heeft de overheid in 1985 DHV opdracht gegeven tot inventarisering en tot het creëren van een set algemeen toepasbare methoden. Eind 1985 zijn deze voorstellen in een marathonsessie onder leiding van het RIVM omgedoopt tot de set Voorlopige Praktijkrichtlijnen (VPR'n). Hiermede werd de vergelijkbaarheid van de onderzoeken vergroot en verbeterde de kwaliteit sterk. Veel laboratoria hebben deze VPR'n ter hand genomen. Naarmate de ervaring met de VPR'n toenam, bleek dat uitvoering van milieu-onderzoek volgens VPR'n soms problemen gaf of zelfs niet mogelijk was. Overleg tussen laboratoria over deze problemen en mogelijke oplossingen heeft geleid tot het formeren van de OKB. Hierin zijn vertegenwoordigd: BCO Centrum voor

Onderzoek; DHV Raadgevend Ingenieursbureau BV; Iwaco Adviesbureau voor Water en Milieu; Oranjewoud BV; TAUW Infra Consult BV en de Dienst Centraal Milieubeheer Rijnmond.

OKB als voorstander van algemene richtlijnen en als voorstander van hoge kwaliteit zag zich genooddaakt niet alleen deze problemen te signaleren, maar ook waar mogelijk direct een voorstel tot verbetering te leveren. Dit voorstel tot Aangepaste VPR'n is op de studiedag besproken en uitgereikt aan de deelnemers. Diverse sprekers hebben op deze studiedag het belang van de normstelling en kwaliteit toegelicht.

Ir. F. van Veen (OKB) vertolkte de mening van het OKB dat niet alle aangeboden bodemonderzoeken van hetzelfde kwaliteitsniveau zijn. Het OKB beoogt met de aangepaste VPR het proces om van VPR tot definitieve voorschriften (NEN-normen) te komen te versnellen en de bruikbaarheid in de tussenliggende periode te verhogen. De heer Van Veen haalde verder aan dat de prijs/kwaliteit-verhouding een objectievere kijk op het bodemonderzoek geeft dan de prijs alleen.

Multifunctionele bodem

Dr. J. G. Wessels Boer van VROM bracht in het kader van het bodembeschermingsbeleid de handhaving van de multifunctionaliteit van de bodem in.

De referentiewaarden, gepubliceerd in het milieuprogramma voortgangsrapportage 1988-91, geven de toetsingsparameters voor de beoordeling van multifunctionaliteit.

Dr. G. J. Wessels Boer wees op het belang van uniforme bemonsteringsstrategie en analysemethoden bij het toepassen van referentiewaarden.

Het NNI heeft hierin een belangrijke rol. De overheid (VROM) kan, indien nog geen normen zijn gesteld, een voorlopige set richtlijnen uitvaardigen, de VPR. Deze en de aangepaste VPR'n kunnen de basis vormen voor NNI-normen.

De heer W. B. P. Borghardt van de Stichting Sterlab vergeleek in zijn pleidooi voor kwaliteitsborging het resultaat van het laboratorium met de diagnose van een arts. Het resultaat moet in beide gevallen aanvaard worden ongeacht de gevolgen. Zekerheid over het resultaat is een eerste vereiste. Hiervoor zijn normen nodig die eenduidig en bruikbaar zijn hetgeen bij de bestaande VPR'n nogal eens ontbrak. VROM is op deze problematiek reeds door Sterlab gewezen aldus Borghardt.

Vaste richtlijnen nodig

Prof. mr. dr. W. M. Klein van de Rijksuniversiteit Leiden, besprak enkele juridische aspecten betreffende de overdracht van

onroerend goed. De kennis omtrent de kwaliteit van de bodem wordt bepaald door de kwaliteit van het in de historie verrichte onderzoek. Hiervoor zijn vaste richtlijnen noodzakelijk.

Prof. Klein wees verder op de noodzaak om de kennis van de bodemkwaliteit door middel van een kettingbeding notarieel te laten vaststellen waarbij de koper zelf kan oordelen of het onderzoeksrapport voor hem bruikbaar is.

Orde en eenheid

Drs. D. Hortensius van het NNI omschreef het begrip normalisatie met 'Het met inspraak van alle belanghebbende maatschappelijke groeperingen opstellen en toepassen van regels om orde of eenheid te scheppen op gebieden waar verscheidenheid overbodig of ongewenst is'.

Om het hoofd te bieden aan de problematiek op milieugebied is er in 1984 de normcommissie Bodemkwaliteit geïnstalleerd. De eerste definitieve normen zijn recent gepubliceerd. Veel dient nog te gebeuren en de bijdrage aan de bestudering en bewerking van de VPR gedaan door OKB zullen in het proces van omvormen van VPR'n tot NEN-normen worden meegenomen.

Kwaliteit en deskundigheid voorop

Ir. W. Boer van Duphar BV haalde de problematiek van bodemverontreiniging op bedrijfsterreinen aan. Aangezien de bedrijven zelf verantwoordelijk zijn voor saneringen van deze terreinen zal er een belangrijke opdrachtgever voor onderzoeksbureaus bijkomen. Verandering van opdrachtgever zal verandering van eisen meebrengen. Kwaliteit zal zeer hoog op de lijst van eisen staan evenals deskundigheid. Vraagstellingen als beheersing van de verontreiniging, hoe te voorkomen dat de verontreiniging zich gaat verspreiden en risico-evaluatie, zullen sterker naar voren komen.

Tot slot van de studiedag meldde drs. W. F. Kooper (OKB) nog andere activiteiten, die door OKB ontplooid zullen worden. Uiteraard hebben deze activiteiten eveneens een directe relatie tot kwaliteit van bodemonderzoek en strekken zich uit tot het stellen van eisen aan geleverde materialen voor dit onderzoek. Te denken valt hierbij aan een Keurmerk voor peilbuizen, monstername-apparatuur, filters, pompen; een nog braakliggend terrein.

